
Uinteressant emballasje

TIDLIGERE I TIDSSKRIFTET

SYNNE LOFSTAD

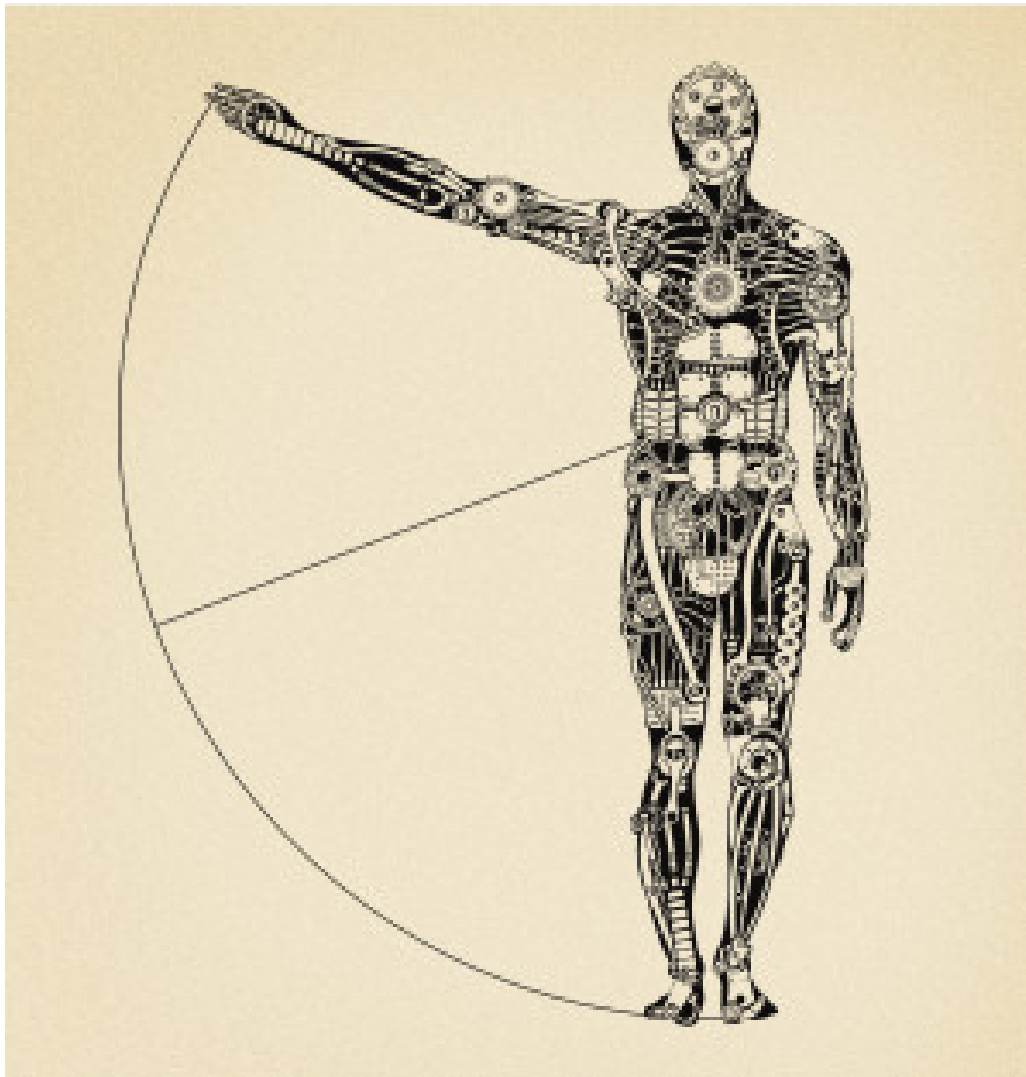
synne.lofstad@hotmail.com

Redaksjonssjef i Æsculap

I første nummer i 1968 kritiserer daværende redaktør, Per Fugelli, medisinene for det ensidige fokuset på biologien. Han mener at «psyke og socio» nedvurderes og at legen er blitt en «pasient-mekaniker», kun opptatt av det syke organ (Æsculap 1968; 48(1): 2).

Legen og pasienten, eller: Zoologen og amøben

Av Per Fugelli

Illustrasjon: Rygerszem / iStock

Norsk medisin er i ferd med å bli u-medisinsk.

Av-humaniseringen er allerede kommet langt.

Den bio/teknologiske skakk-kjøring fortsetter med økende hastighet.

Medisin er snart ensbetydende med realvitenskap applisert på normale og defekte biologiske systemer.

Det ligger meg fjernt å beklage den ekspansjon i erkjennelse og derved behandlingsmuligheter som er skjedd innen medisinsk vitenskap det siste hundre år.

Det ligger meg særdeles nært å beklage at dette er skjedd på skadelig bekostning av medisinsk *human*-vitenskap.

Til tross for det imponerende terapeutiske armamentarium legen idag er bevæpnet med, - står han, kanskje dårligere enn noensinne, rustet til å *hjelpe* pasienten qua sykt *menneske*.

Hvorfor?

Fordi han nærmer seg den syke som bilmekanikeren nærmer seg den fuskende motor.

Legen står i fare for å bli pasient-mekaniker, - han centrerer all sin oppmerksomhet om det defekte organ, - resten av mennesket er uinteressant emballage.

I det øyeblikk er han ikke lege lenger, - han er humanbiolog. Han kjenner bare, og interesserer seg bare for *soma*. Han er uten evner og sans for *psyke* og *socio*. Herved har han diskvalifisert seg selv som hjelper (lege) for det syke mennesket. Han er kun i stand til å se og behandle det organiske delasppekt av pasientens totale sykdomssituasjon. Han har mistet evnen til å føle og å medføle. Han har mistet evnen til å se den medisinske sammenheng mellom soma og psyke, mellom individ og nærmiljø, mellom nærmiljø og samfunn. Han har mistet evnen til å behandle pasienten i dette utvidede perspektiv.

Denne «legen» er blitt zoolog med *Homo sapiens* som arbeidsområde.

For ham skiller pasienten seg fra amøben kun ved sin flercellethet.

«For ham skiller pasienten seg fra amøben kun ved sin flercellethet»

Det er mange dystre tegn i vår medisinske sol og måne som alarmerer at den skisserte situasjon er nær. La meg nevne noen:

Den medisinske undervisning er ensidig biologisk orientert. Lege-etikk, «bedside-manners», medisinsk sosiologi ofres ikke en time i løpet av seks år.

Avansementskriteriene innen det medisinske hierarki faciliterer biologiseringen. Å stille med *mus* verdsettes ganske annerledes høyt enn å stille med menn. Forskning er det magiske karrierefremmende stikkord. En forskning som fjerner seg mer og mer fra pasienten og klinikken, - uten noen form for nytteprioritering. Sisyfos er i ferd med å fortrenge Asclepios som de medisinske forskeres gud.

«Forskning er det magiske karrierefremmende stikkord»

Flukten fra nedvurderingen av alminnelig praksis er et tredje alarmerende tegn.

Hipokrates' nærmeste slektninger er i dagens medisin *paria*.

Den medisinske debatt og tidsskrift-flora gir også forstemmende perspektiver.

Humaniora er tabu. Medico-politiske problemstillinger likeså. Det er ikke en vogue å diskutere alkoholisme, bolignødens medisinske implikasjoner, luftforurensning osv.

Det skal snakken i my, - og alt du sier skal kunne vises oscillometrisk.

Tilbake til konklusjonen: Medisinens faretruende naturvitenskapelige ensretting med av-humanisering og avsosialisering til følge.

Publisert: 23. november 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0833

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. august 2026.